

Naar Oostland 4 : Leipzig - Weimar - Eisenach - Düsseldorf - Neerpelt - Turnhout

Leipzig

vrijdag 19 juni 2015
30 km

Vroeg op en in kille motregen naar Hauptbahnhof Dresden. Flink ontbeten, WLAN, veel andere fietsers, zelfs drie oudere Engelse mannen en ook forenzen met fiets op weg naar Leipzig.

Na het verlaten van Dresden voert het spoor vooral door grote landbouwstreken langs erbarmelijk vervallen stations ooit gericht op graan op- en overslag. Het station van Leipzig - zoals dat van Dresden - neigt naar slijk, ook de verbindingspassages naar het oude stadscentrum. De mensen zijn eerder jong, per fiets, kleine kinderen, voorzichtige bejaarden. Over het algemeen vriendelijk en alert uit hun ogen kijkend.

Bach in het Alte Rathaus.

In Leipzig via de toeristische dienst naar het Alte Rathaus met net de vrijdagse vroegmarkt. Opnieuw ben ik, nu alleen, het stadhuis binnengegaan waar wij destijds met de kinderen een ietwat geruïneerde stad bezochten.

De zoo was Art Déco in baksteen maar de meeste beesten waren verdwenen of door de anderen opgevreten en het ijzer verroest.

Het stadhuis probeerde nog oude grandeur uit te stralen en de belendende horeca oogde al op niveau. De meeste straten met oude huizen waren toen schrikbarend vervallen.

Nu is er een mooie repetitie bezig voor de Bach feesten van 12 tot 21 juni 2015: stukken uit de Brandenburgische Konzerte 2,4-6 en 'Non sa che sia dolore' met een mooi vergrijsde sopraan Maria Keohane en het Concerto Copenhagen olv Lars Ulrik Mortensen.

In het Bachkamertje muziek en John Eliot Gardiner van de ongelooflijke Bachbiografie.

<http://www.janvanduppen.be/?p=2695>

Boeken.

Deze fietsreis is naast de boeiende en lang verbeide herbeleving van mijn herinneringen aan ons Oost Duitsland bezoek kort na de Wende van bijna 25 jaar geleden, ook een toenadering tot enkele boeken uit de voorbije jaren:
Friedrich Engels De Duitse boerenoorlog (Münster)
Mark Schaevers De Orgelman

(Osnabrück), <http://www.janvanduppen.be/?p=2832>

Michael Pye, Aan de rand van de wereld (Hanzesteden), <http://www.janvanduppen.be/?p=2671> Vasili Grossman, de Madonna Sistina, (Dresden) <http://www.janvanduppen.be/?p=2575>

<http://www.janvanduppen.be/?p=710>

Vaclav Havels biografie (Dresden, Leipzig), <http://www.janvanduppen.be/?p=2878>

John Eliot Gardiner, Bach (Dresden-Leipzig-Weimar-Köthen-Eisenach)

<http://www.janvanduppen.be/?p=2695>

Jorge Semprun, Zo'n mooie zondag (Weimar, Buchenwald) <http://www.janvanduppen.be/?p=141>

Een medewerkster die het grote Bach portret komt opmeten voor een presentatie, vraag ik waarom ook hier zoals in Wismar sommige vrouwen op schilderijen een witte band voor de mond dragen, met een sleep. Ze weet het niet, maar ze zal haar collega's bellen. En effectief, na vijf minuten is ze terug met de mededeling dat het de typische weduwe dracht was.

Minstens een jaar lang dienden weduwen hun mond in het publiek bedekken met een witte linnen band. De tentoonstelling moderne tijden op de hoogste verdieping is interessant, ook over de muziek in Leipzig en de heldenstad in 1989. Op straat spelen koperblazers stukken van J S Bach. Een rare zwarte potsenmaker staat tussendoor met een toren op zijn hoofd zangkunstjes te doen waarvoor een paar centen van passerende Leipzigers met een zucht of hunkerend exotisch verlangen. Zelfs de orgelman heeft hier een stukje Bach op zijn molentje.

Thomaskirche en orgelleed

Het heeft wel wat. Leipzig en Bach, al was de oude Thomaskantor bij Gardiner allesbehalve tevreden over zijn gierige opdrachtgevers. In de Thomaskirche zelf zit het voor een derde vol met luisteraars naar de repetitie van de Motetten van Doles, Weismann, Schein, Trexler en Reger.

De Thomasorganist Ullrich Böhme geeft hier vol gas op het grote orgel.

Philippe Herreweghe heeft hier gisteren Bachs Erste Leipziger Passion - de Johannes passion - in de Nicolaikirche geleid met het collegium vocale uit Gent.

Wat me bij die protestantse orgels overal opvalt, is een reeks ongelooflijk klagelijke registers.

Ik hoorde het bij Travemunde reeds, maar ook in Wismar en nu weer in de Leipziger Thomaskirche: gespecialiseerd in het verklanken van onuitsprekelijk menselijk lijden.

Als je zo'n uur of wat in de staande golven van zo'n immens orgel gevat zit binnen de muren van een kerk als deze dan ben je helemaal rijp voor verdwazing en diepe overgave, de onderwerping in geloof.

Japanse toeristen zijn begeistert door eerder banale glasramen, achtergrond voor nieuwe selfies.

Bachmuseum

<http://www.bachmuseumleipzig.de/en/bach-museum>

Aan de overkant van het plein met het beeld van Bach hebben wij destijds gebak met chocolademelk genuttigd. Het waren toen reeds mooie en dure etablissementen tegenover de vroegere Thomasschool. Nu is er het mooie Bach museum. Goed ingericht met een excellente audiogids, zelfs in het Nederlands. Het is goed even in de stadstuin te zitten en te luisteren naar de vogels van Leipzig die ook vol gas geven om elkaar te verleiden. De rozen zijn nog vol en vast, de rode fel, de witte crème tot rozig. Ik kijk op de grijze bruin

gaderde marmertpartijen van de nieuwe uitbouw van het Bose huis van Bachs overburen en goede vrienden waar het Bachmuseum nu is gevestigd en tegen de geel wit geschilderde achtergevel.

Het is minder koud en hier heerst geen wind.

Maar ik moet 'weitermachen' dus op naar de Nikolaikirche waar het allemaal begin in 1989.

Het werd echter de groots aangekondigde Gedänkstätte Museum in der 'Runden Ecke' wegens in de verkeerde richting aan het rijden en gedesorienteerd tov het Alte Rathaus.

Stasi School

<http://www.runde-ecke-leipzig.de/>

Het oude stasi gebouw was nu van de BDR veiligheidsdienst en het bewuste museum zat aan de achterkant en in een stasi bunker die maar beperkt te bezoeken is. Het museum huist op de vierde verdieping van het oude stasi gebouw dat nu Schoolmuseum is geworden tot de derde.

En er is geen lift.

De traphal hebben ze wat opgefleurd met schoolapparaten en boekjes, zoals een oude rekenlat ed. En spandoeken van 1989 die ze volgens mij nieuw nagemaakt hebben.

Boven speelt het gebeuren zich met enig genoeg af in de oude bioscoop-congresfeestzaal van de DDR Staatsveiligheid, de fameuze Stasi. Een hoop rommelige panelen, spandoeken, kopieën van krantenartikels, bevelschriften, preken enz. Ze hebben wel veel aandacht voor 1953 toen de Russen bloedig orde op zaken kwamen stellen bij de Volksopstand op 17 juni 1953 in Berlijn en de hele DDR.

https://de.m.wikipedia.org/wiki/Aufstand_des_17._Juni

Ook wat er in Polen, Hongarije, Tsjechoslowakije én China met Tienanmen gebeurde was erg belangrijk in de aanloop tot de Wende. Er wordt ook wel in de marge over Gorbatsjov gekikt maar zeer matig, terwijl die ervoor zorgde dat de Sovjet troepen in de kazernes bleven.

Vaclav Havel krijgt ook een spandoek ter ondersteuning.

Vandaar naar het hotel want de hele bagagekar overal mee naartoe slepen is niet echt handig, al trok mijn Fluo Bion X trein tegen het hek van Thomaskirche gebonden wel veel aandacht van de koorzangers in kazufels die voor de obligate fotosessies poseerden bij het beeld van JS Bach.

Merkwaardig hotel. Gewoon de twee bovenste verdiepingen in een groot appartementsgebouw waar beneden kno artsen huizen.

Mooie schone kamer met badkamer en groot terras met zicht over de stad. En verder alles via codes en computers. Maar goeie WLAN!

Völkerschlachtdenkmal

Op naar het reusachtige Völkerschlachtdenkmal aan het einde van de 18 oktober 1813 straat.

<https://de.m.wikipedia.org/wiki/Völkerschlachtdenkmal>

91 meter hoog in 1905-1913 gebouwd om de overwinning van de Pruisische, Oostenrijkse, Russische coalitie tegen Napoleon te herdenken. Een half miljoen soldaten in de beide legergroepen waarvan ruim 100000 werden gedood tijdens de slag. Keizer Willem gaf de opdracht tot herdenking ter meerdere eer en glorie van het Duitse keizerrijk aan de vooravond van WO1. De Nazi's waren er gek op.

Silbermond

En nu is er een groot concert voor de vijver van het Denkmal waardoor ik bijna langs een sluipteg door de backstage parking moet rijden om tot bij de museumtoegang te komen. Silbermond treedt op, Duitstalige pop. Er konen veel mensen op af, ook oudere fans van onze leeftijd met hun volwassen kinderen!!

<http://youtu.be/bOlq8roR6Tg> <http://youtu.be/ITseNxl0azk>
Of zelfs live in Osnabrück <http://youtu.be/n6wIHziHsVQ>

De Krypte en toren van het Volkerschlachtdenkmal hebben iets van het Voortrekkersmonument in Zuid Afrika, zij het dat het daar menselijker is. Ook qua beelden. Hier zijn het allemaal Nibelungen reuzen. Het forum 1813 museum is enigszins onnozel, ook al presenteren ze een reeks

authentieke uniformen en stukken en gaan ze het heikele thema van de Saksische marionettenkoning als bondgenoot van Napoleon niet uit de weg.

Napoleon

Gisteren was er in België een grootse Waterloo herdenking van 1815, de definitieve nederlaag van Napoleon, die als bloederige verloskundige van de geschiedenis functioneerde. Vandaar met een intussen gebroken zadeltklem en een wat beweeglijk stuur naar Gastsätte Kollektiv op de Karl Liebnechtstrasse. Wat een mooie en leuke buurt die KARLI zoals het hier heet, tegenover café Puchkin! De hele buurt van hotel McDreams tot de 18 oktober straat inclusief parken is relatief onbeschadigd uit de oorlog gekomen en werd inclusief fabrieken tot een levendige buurt opgewaardeerd.

De weg naar het Völkerschlachtdenkmal voert langs de oude Leipziger Messe gebouwen van uit de DDR tijd, sommigen verbouwd tot supermarkten, veel leeg en vervallen, soms bedrijven die ook alweer

failliet zijn. In de weg naar Kollektiv kom ik door een deel Messe waar alle paviljoenen verbouwd of vervangen worden door autoverkoop en garages.

Kollektiv eten

Kollektiv biedt eten zoals het vroeger was. In een vergelijkbaar treurig interieur van onder de DDR. Het eten is redelijk. De lauwe groene spargelsalat met aardbeien en de andere gebruikelijke groenten viel mee. De zwijnenzult met bratkartoffelen was een bezoeking, gewoon uit een potje omgekeerd op het bord gekapt. De ijskogels op Deense wijze waren echt DDR. Kunstijs, kunstsaahne en kunstchocolade, op een kunststoffen bordje dat op geslepen glas leek. Ik heb er een Leninschweisz bij genoten, himberenlimonade. In wezen spuitwater met een scheut grosseille. Enfin, daarmee heb ik mooi afscheid genomen van de DDR.

Er komt veel volk, ook oudere mensen met hun volwassen kinderen en normale koppels van voor in de dertig. Goed gekleed, met werk en geld. Dus niet alleen voor de ostalgie. Morgen dus de technische fietsproblemen oplossen.

HERTA

Op WDR een fascineren programma over de Duitse vlees tycoon Karl Ludwig Schweisfurth van Herta:

https://de.m.wikipedia.org/wiki/Karl_Ludwig_Schweisfurth http://www1.wdr.de/mediathek/video/sendungen/doku_am_freitag/videovomwurstkoenigzumbiopionierkarlludwigschweisfurth104.html

De fotokeuze van Dresden

<https://www.flickr.com/photos/59276281@N00/shares/4hDV49>

Leipzig

<https://www.flickr.com/photos/59276281@N00/shares/j69pKr>

Leipzig 2

Zaterdag 20 juni 2015 25 km

McDreams biedt een prima bed, kamer met dakterras en badkamer. Erg goeie locatie in een wijk die leeft. Vannacht wakker door luidruchtige verzameling oudere dames die veel lol hadden voor ze wellicht ietwat aangeschoten hun kamers vonden. De muren zijn nogal gehorig. Vanmorgen ondanks weersverwachting toch flinke regen. Eerst zadel proberen te verstellen tot houdbaar en de breuk binnen de pinklem kunnen blokkeren. Daardoor wel ver naar voor geplaatst maar ik doe

nu nog maar een keer een heel lange afstand. Geen zin in ander zadel hier want dan kloppen de zadelpenverhoudingen weer niet en moet er daar ook nog een nieuwe voor komen. En ik heb hier nog geen Koga winkels gezien. Ook stuurbouten kunnen vastzetten want gelukkig de juiste inbussleutel bij. Op de kasseistroken hier rammelt je hele fiets uit mekaar.

Fietsen in de stad.

Aan fietsen in zo'n stad als Leipzig, Dresden en zo is vooral leuk dat de lokale bevolking heel veel fietst. Hier zag ik ook heren in pak en dames die het glazen plafond doorbroken hadden op de fiets. Je komt ook in

wijken waar je normaal als toerist geen besef van hebben kunt.

Zo bijvoorbeeld bij een zeer mooie Art Déco villa die voor WOII het Pools consulaat was waar de consul tot de inval in Polen in 1939 meer dan 200 joodse vluchtelingen verborgen hield.

Ontbijtmogelijkheid in de buurt klopte niet, dan maar naar Augustinusplatz voor unief, opera en Gewandehaus. Architectonisch mooi gedaan. De Leipziger Oper is een hoogtepunt van DDR architectuur.

De overkant was het machtige postgebouw waar alle brieven geopend, gelezen en gewogen werden. Het zit deels verborgen achter reclame voor Wernesgrüner pils volgens Böhmisches brouwtraditie.

De DDR gevel blijkt ook een façade te zijn voor een nog ouder gebouw erachter. Er zijn al veel geleide toeristengroepen met bus of paraplu op stap. Dan maar naar Grassi musea aan de Johannisplatz, drie musea in één.

Grassimuseum

Grassi is een ontdekking. <http://www.grassimuseum.de>
<https://de.m.wikipedia.org/wiki/>

Het is een merkwaardig Art Déco gebouw in rode natuursteen met indrukwekkend terughoudende traphalglasramen in grijs en zwart en wit, uitbundige lampen in messing. De pijlerzaal in goud, rood en blauw is verbluffend. De collecties evenzeer.

Volkenkunde bergt de gebruikelijke exotische aanwinsten uit de koloniale tijd, dus veel Namibie! Alweer. Maar ook mooie beeldhouwwerk en een interessant hoofdstuk over de houtsnijdersstam uit Mozambique-Tanzania - Makonde - die hun kunst op de westerse smaak en markt richtten. Er is een grote afdeling Noord Afrika, Latijns Amerika, Azië, Polynesië.

<http://www.mvl-grassimuseum.de/index.php?id=65>

De afdeling muziekinstrumenten was prachtig. Je kon allerlei mooie uitvoeringen horen van de voorgestelde instrumenten via een touchscreen. De rankett een soort minihobo met maxi geluid vind ik erg fraai.

<https://de.m.wikipedia.org/wiki/Rankett> <http://mfm.uni-leipzig.de/dt/index.php>

Leipzig heeft van oudsher een grote industrie van muziekinstrumenten gehad, hout, snaar, orgel en koper. Daar waren de vele kerken, koren en musici erg blij mee. En vice versa.

In de toegepaste kunsten een fraai fotowandendocument van de villa Tugendhat in toen Brün, nu Brno van Ludwig Mies van de Rohe.

Maar de vaste collectie toegepaste kunst was bijzonder uitgebreid en mooi. Van in de vroegste antieken door de eeuwen heen tot in de XIX en XX ste eeuw. De invloed van de eerste industrieel geproduceerde meubels, de eerste Bauhaus principes voor keukens, de mooiste DDR topstukken en kasten, serviezen, lampen, plastic, stoffen, zetels....

Als extraatje de 'Exotik/Verführung/Glamour, die Weltmarke Goldscheider'

<http://www.goldscheider.de/>

zeer de moeite en Johanna Schütz-Wolff met expressieve Bildtepiche.

<http://www.grassimuseum.de/ausstellungen.html>

Nikolaikirche en de Wende

Late lunch met schnitzel in de oude Nikolaischule tegenover de kerk waar de Wende begon. **Een mooi watermonument voor de deur op het Nikolaikirchhof van David Chipperfield: een grote stenen vat waar iedere druppel overloopt, een put waaruit altijd weer het water als grondstroom van het volk opwelt, onhoudbaar, onweerstaanbaar, dreigend voor de macht want tijdeloos erosief.** Een zuil uit de kerk draagt ook buiten op het plein de idee van vredevolle revolutie uit.

[https://de.m.wikipedia.org/wiki/Nikolaikirchhof_\(Leipzig\)](https://de.m.wikipedia.org/wiki/Nikolaikirchhof_(Leipzig))

De Nikolaikirche waar de Wende begon met 'Zwaarden omsmeden tot ploegscharen'
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Schwerter_zu_Pflugscharen

heeft een klassiek Luthers interieur met het grootste orgel van Saksen. Enkele informatieborden over de maandagse gebedsdiensten waar het allemaal begon. Gottfried Wilhelm Leibniz heeft nog in de Nikolaischule gestudeerd. Dat gaf wel een bijzonder gevoel aan de wankele tafel in de eetzaal.

https://de.m.wikipedia.org/wiki/Gottfried_Wilhelm_Leibniz
<http://www.janvanduppen.be/?p=1066>

Richard Wagner ook, maar daar ben ik niet zo van. Het eten was matig, het interieur ook. Het personeel vriendelijk. De sfeer in Leipzig is erg ontspannen, veel jonge mensen, ook jonge vaders met kleine kinderen op de buik, de fiets, met of zonder kinderkar, of het fietsje. Alleen het weer valt dik tegen. Regelmatig een forse bui, dan weer een beetje warmer met zon of kouder met driegende wolken. Wat een zomer!

Mehr Sommer!

In de fontein van de Augustusplatz drijft een grote gele badeend die oproept tot 'Mehr Sommer!' Vooraan in de Grimmaisch Strasse staat een prachtig bronzen beeldengroep 'Die Unzeitgemäßen Zeitgenossen' met knappe citaten van o.a. Rolf Hochhuth „**Selbstverständlich darf man**

einem Prinzip ein Leben opfern - doch nur das eigene !"

https://de.m.wikipedia.org/wiki/Rolf_Hochhuth

"Die Unzeitgemäßen Zeitgenossen sind eine Pädagogikerin, ein Diagnostiker, eine Rationalisatikerin, ein Stadtgestaltiker und ein Kunsttheoretiker. Geschaffen wurden diese Plastik in Bronze von Bernd Göbel in der Zeit von 1986 bis 1989. Bernd Göbel war bis 2008 Professor der Bildhauerei an der Hochschule Burg Giebichenstein in Halle."

Het Museum voor beeldende kunst houd ik voor morgenvroeg want de trein is pas om 12:44 uur.

Eerst nog naar de 'Galerie für Zeitgenössische Kunst' in een pracht van een oude villa met moderne aanbouw. De kassa juffrouw is een Nederlandse uit Duitse ouders van Maastricht die hier kunst studeert wegens goeie opleiding en graag verder weg van thuis. Twee jaar en dan wil ze met haar vriend uit Overijse naar Brussel want daar gebeurt het allemaal en al lang niet meer in Amsterdam. Leuk gesprek over kunst en Leipzig. Sfeer zit goed maar voor haar niet genoeg spanning, die hoopt ze eerder in Brussel te vinden.

Ik heb haar daarin gerustgesteld: in Brussel zijn er tegenwoordig alle soorten spanningen zat.

Arthur van Amerongens Eurabia 1&2 geeft veel fraaie info over die met de fundamentalistische

idealisten te Brussel.

De tentoonstelling was zoals te verwachten. Video treurnis van hoeren en hoerenlopers die een verhaal doen over hoe en wat, waarom en hoeveel: 'Travestie für Fortgeschrittene'.

In het oude gebouw heetten de reeks foto's en zo 'Sedimenten von Wirklichkeit' kuratiert von Francisca Zólyom, wiens naam met een zeker ontzag werd uitgesproken en met een ondertoon van verwijt dat ik deze godin niet kende. Het leek me nochtans geen wezenlijk tekort in mijn kennispatroon.

Plagwitz

In Leipzig zijn vrij veel mooie parken en groenstroken, toevallig, kriegsopfer of aloude urbanisatie? Woonwijken in Plagwitz zijn voorzien van veel kriegsopfergroen.

Huizen die ertussenuit gebombardeerd zijn werden braakliggende percelen die nog niet of nooit opnieuw bebouwd worden en die door toevallig onkruid of aangeplant groen tot parkjes verworden. Het geeft een aangename ambiance in de straten.

Dus op naar de laatste bezoeking van de dag, ongetwijfeld de enige ware: **Sächsisches Psychiatrie Museum c/o Durchblick e.V.** .

Gelukkig staat er in een rustige straat met oude villa's en appartementen tegenover het sportcentrum een oude man van mijn leeftijd aan een scooter te rommelen. Maar ook hij weet niet waar dat psychiatriemuseum is. Tot hij tegenover ons aan een Art Déco villa een bord merkt waar in kleine letters de naam van het museum prijkt. Hij wenst mij grijnzend nog veel plezier bij het bezoek.

Op mijn geroep komt iemand van de glazen trap gestommeld. Hij is duidelijk ex patiënt en nu de intendant, in het zwart met een zwarte pet en wilde grijze haren. 2€ en nog een ticket erbovenop. Hij wijst me behulpzaam de toiletten voor het geval dat.

Toch begint hij op mijn vragen een verhaal te vertellen. Ze worden goed gesubsidieerd door het land en de stad, dik een half miljoen euro! Maar dat is niet alleen voor het museum. Zij hebben ook drie noodopvangkamers boven en dagopvang voor mensen die na de Wende depressief en eenzaam geworden zijn. Die komen schilderen en praten en kleien voor keramiek. Ze hebben ook echte artiesten erbij.

In Sachsen in tegenstelling tot Anhalt en Thüringen moet je geen verwijsbrief hebben van je huisarts. Hier kan iedereen die zich down voelt terecht bij Durchblick.

De villa met mooie tuin dateert uit de twintiger jaren van de vorige eeuw en was van een nazi rechter. Enfin een rechter die later nazi geworden is, volgens hem.

En die hebben ze in de DDR reeds onteigend eerst voor een kinderkribbe, een peutertuin en

sinds jaren nu ook een plaats voor psychiatrische patiënten, ruim genomen.

De tentoonstelling is triest en treurig. Buiten mijn zoektocht zie ik nog een oudere vrouw en twee jonge meisje fezelend en onthutst op zoek naar de waarheid.

Louise van België in de psychiatrie.

Ruim aandacht voor beroemde casussen in Sachsen, waaronder prinses Louise , dochter van de Belgische koning Leopold II die met haar achterneef Filips van Saksen Coburg Gottha moest trouwen maar meer genot beleefde bij een ulanenofficier.

Ze werd door de Oostenrijkse keizer dan maar opgesloten in de psychiatrie. Een villa met eigen personeel, auto en chauffeur. Waaruit ze kon ontsnappen met een Kroatische graaf zonder centen richting Parijs alwaar in armoede geëindigd wegens na de dood van papa Leopold geen deel van de erfenis. https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Louise_van_België

Nog een leuke casus is die van een dichteres, Lene Voigt die in het Saksisch schreef en die haar leven eindigde in de psychiatrische instellingen. Pas in de tweede helft van de jaren zeventig werden haar verzen in de DDR ze weer toegelaten want *' In der DDR gab es lange Zeit keine Neuveröffentlichungen von Lene Voigts Werken, da alles Sächsische wegen des sächsischen Idioms von Walter Ulbricht immer als Parodie auf das Staatsoberrhaupt angesehen wurde.'*

https://de.wikipedia.org/wiki/Lene_Voigt

Leuker nog was Prof. Dr. Herman Paul Nitsche, psychiater en regiochef voor T4. Hij eindigde in 1948 in Dresden onder de valbijl voor zijn grootschalige 'euthanasie' programma voor onlevenswaardig leven.

https://de.m.wikipedia.org/wiki/Paul_Nitsche

En dan de DDR psychiatrie die op Pawlows thesen gefundeerd werd wegens Nobelprijswinnaar voor zijn oersimpele conditioneringstheorie.

https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Ivan_Pavlov

Dat paste perfect in een socialistische maakbaarheidsideologie. Erger nog, het was er zelfs de 'wetenschappelijke' basis voor.

Dissidenten werden dus gedeconditioneerd door foltering, dwangbuizen die hier als netten stukken handiger werden benut.

Al bij al een mooie Art Déco villa van een nazi rechter die toch nog goed terecht gekomen is.

De villa dan.

Kultur eten

<http://www.s-kultur.info/>

Door leuke wijken naar restaurant Kultur in de Nathanaelstrasse alwaar de vrouw van de uitbater een Nederlandse is uit Haarlem die hier al vier jaar woont en erg tevreden is. Leuk interieur, veel jonge mensen, lekker brood met olijfolie en olijven, prima mosterd-venkelsoep, tagliatelle met lekkere zwijnenmedaillons, paddestoelen en tomaten, prima nougat parfait. Redelijke Rheinhessen Riesling karafje. Vriendelijke bediening en geen WLAN want in Duitsland ben je verantwoordelijk als er op jouw WLAN wordt gedownload en dat mag absoluut niet. Zij hebben daar al problemen mee gehad en dat willen ze niet meer. Ach ja, wat een verhaal.

McDreams orgastische capaciteit.

Eens terug op McDreams blijkt de buurvrouw een bijna onlesbare orgastische capaciteit te hebben. De eerste keer beperkte ze zich tot ritmisch gekreun en een langgerekte kreet.

De tweede keer had ze meer iets van poezen bij nacht.

De derde keer kreunend vanuit de keel met finaal een bijna buitenaards gepiep, meer als Thomaner orgelpijpen.

De vierde keer vooral klagelijk maar heel snel blaffend tot keffend met keelgereutel toe.

Aan het ritmisch gebonk te horen bij de laatste keer kwam haar minnaar ook eindelijk aan zijn trekken.

Een kwartier later nog eens gebonk, maar minder overtuigend gekreun van haar.

Ze fakete dus dat ze klaar kwam. Die tellen we dan niet mee.

Kort daarna hoorde ik hem roepen en tieren tijdens een voetbalmatch.

Ze generen zich na zoveel pret echt voor niets: voetbal!

Leuke SKYPE met Brussel alwaar een leuk feestje leek geconsumeerd.

't Wordt stilaan tijd dat ik weer eens onder de mensen kom.

Foto's Leipzig:

<https://www.flickr.com/photos/59276281@N00/shares/1Rm1p5>

Leipzig - Weimar

Zondag 21 juni 205 38 km

Bij ontbijt in de bakkerij-ontbijtketen tegenover hotel McDreams blijkt het zondagochtendtafereel ook hier gezapig. Jong gebaarde vaders met kleine kinderen en de fiets, oudere mannen met honden die op de mat buiten braaf blijven opzitten, oudere dames ook wel in trainer, ongewassen meiden met de uitgelopen gelaatsversieringen van de nog lopende nacht. Dan met fanatieke joggers - ook koppels of vader alleen met baby in loopbuggy - door verder lege parken naar het centrum waar driekwart uur lezen eer het Museum der bildenden Künste Leipzig de deuren opende om 10 uur.

In de Salzgässchen naast het stadhuis en de oude beurs ligt een interessant monument op de tegels. Twee rupsbanden van een Russische tank met daartussen een koperen plaat 17 oktober 1953.

Die Lösung

Nach dem Aufstand des 17. Juni ließ der Sekretär des Schriftstellerverbands In der Stalinallee Flugblätter verteilen Auf denen zu lesen war, daß das Volk Das Vertrauen der Regierung verscherzt habe Und es nur durch verdoppelte Arbeit zurückerobern könne. Wäre es da Nicht doch einfacher, die Regierung Löste das Volk auf und Wählte ein anderes?

Bertolt Brecht (1898-1956) Buckower Elegien, 1953. In: Ausgewählte Werke in sechs Bänden. Dritter Band: Gedichte 1. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag, 1997. S. 404

Boeiende kunst in Leipzig na 1948.

<http://www.mdbk.de/nc/museum/>

Onder het plafondschrift van Stephan Huber «**Fussball steht für die Schönheit der Arbeiterklasse**», hangt een portret van de KPD partijvoorzitter voor de nazi's aan de macht kwamen, Ernst Thälmann. Er hangt tevens een reproductie van het klassieke portret van Wasilewski van Lenin uit 1966 waarbij in de linkerbovenhoek door iemand in 1990 geschreven werd: 'Wanneer de rede gaat, komen de vampieren!'

Max Klingers grote beeld van de zittende Beethoven is ook de moeite.

<http://cultured.com/image/1356/Beethoven/>

Het museumgebouw zelf is nogal buiten proportie, een enorme kubus in glasstroken, hoog in alles, plafonds, deuren, liften, trappen, toiletten.

Hartwig Ebersbach (1940) trotziger Erbe der DDR-Malerei: "Thälmann" (1974/75)

En met het streng controlerende personeel met een Slavisch accent geeft het allemaal 's ochtends op zondag een wat raar gevoel

Enkele mooie werken, ook Ruysdael en Rubens. Al bij al ruim een klas minder dan het Zwinger in Dresden.

In Hauptbahnhof een broodje en Gerolsteiner gekocht.

De trein stond al klaar wegens regiotrein naar Weissenfels alwaar verder naar Weimar.

Odysseia

Mijn hele fietstrip begint op het einde van de Odysseia te lijken. Ik ben hier nu al geruime tijd verhalen aan het vertellen tijdens het bezoek aan de Faiaken die mij met hun DB huiswaarts zullen brengen.

Het station van Weissenfels ligt tegenover oude fabrieksruïnes, ook onderweg elders trieste industriële en commerciële glorie compleet vergaan, vernield, overwoekerd.

Onderweg halte Apolda, ooit het centrum van textiel in Sachsen en de grootste klokkengieterij van Europa. Hier zou ook de grootste klok ter wereld gegoten zijn, de grote Sint Peter voor de Dom

van Keulen. Een lokale belastinginner kweekte voor eigen gebruik een behoorlijks stevige hond die de onwillige belastingbetalers en hun honden makkelijk aan kon. Het werd een wereldberoemd ras: Dobermann.

De werkloosheid is er nu schrikbarend.

<https://de.wikipedia.org/wiki/Apolda>

Weimar zelf is wel beter opgekuist, verguld en gemoderniseerd.

Destijds kwam het ons voor als een erg exclusief centrum met toen reeds mooie winkels. Nu lijkt het meer op een veredeld soort Scherpenheuvel.

Massa's toeristen ook Slavische die de stad door geleid worden en veelal het Goethe huis frequenteren.

Ik probeer eerst het stedelijk museum, want morgen maandag en dan veel gesloten.

In een oud stadspaleis is een bijzonder maffe collectie bij elkaar gestapeld om in een amper haalbaar bestek de hele geschiedenis van Duitsland na WO1 uit de doeken te doen.

Het enige echt duidelijke blijft tegenstelling tussen de radensocialisten en de parlementaire democraten. Daaraan is de Weimar republiek ten onder gegaan. Scheidemann, Ebert, Noske,... We moesten ze allemaal als sociaal fascistie herkennen.

En toen kwamen de andere 'socialisten'.

Met die nationaal socialisten zou het op minder dan 14 jaar afgelopen zijn. Het leed niet te vatten, de gevolgen afgrijselijk.

De grondslagen van de Duitse democratie: het is wat aandoenlijk, naast Frankfurt, München, Berlijn, ook Weimar en in 1989 Dresden !

De tentoonstelling over de vernielingen door de Amerikaanse en Engelse bombardementen met foto's van een lokale fotograaf krijgt veel commentaar van een hoog bejaard koppel, hij in een elektrisch bediende rolstoel. Ze hadden het allemaal nog meegemaakt.

Kinderen achter prikkeldraad.

In de recente geschiedenis veel aandacht voor Weimar onder de nazi's, onder de Russen en het liquideren van zogenaamde spionnen. In de hal een grote fotomontage van 'kindheit hinter stacheldraht' over kinderen die uit al dan niet vermeende fascistische moeders geboren werden in de gevangenissen of concentratiekampen die door de Russen en DDR gebruikt werden om de denazificatie te organiseren. Die kinderen getuigen van het moeilijke leven dat zij gehad hebben. Behoorlijk indrukwekkend.

<http://kindheit-hinter-stacheldraht.de>

Weimar werd eerst bezet door de Amerikanen die dan volgens het verdrag Thüringen overgaven aan het Sovjetleger.

De straatnaambordjes van het vorige regime hangen in het museum mooi onder mekaar overbodig te getuigen.

De vergulde Leninkop staat nu op de grond in een hoekje en is echt van brons en dus loodzwaar.

Door Weimar verder langs de markt en Rathaus en hotel Elephant waarvoor aanbevelingen, maar niet in fietsoutfit, naar het Goethe huis.

Bij Elephant staat nu een bronzen Luther op het balkon. Dat was ooit iemand anders.

“Adolf Hitler ließ sich bei seinen Aufenthalten in Weimar von der Bevölkerung mit folgendem Vers auf den für ihn geschaffenen Balkon des Hotels „Elephant“ rufen: „Lieber Führer, komm heraus aus dem Elefantenhaus.“

Goethehaus

<http://www.klassik-stiftung.de/start/>

https://de.m.wikipedia.org/wiki/Johann_Wolfgang_von_Goethe

Dat is intussen Unesco werelderfgoed en dus enorm uitgebreid met een moderne vleugel en een zinvol filmpje over de veranderingen die hij allemaal aan zijn huis heeft laten doen, ook de kleurstellingen in de loop der jaren conform zijn zelf ontwikkelde kleurenleer.

https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Kleurenleer_van_Goethe

Er worden dus heel veel groepen door het huis gejaagd dat daar duidelijk niet op berekend is.

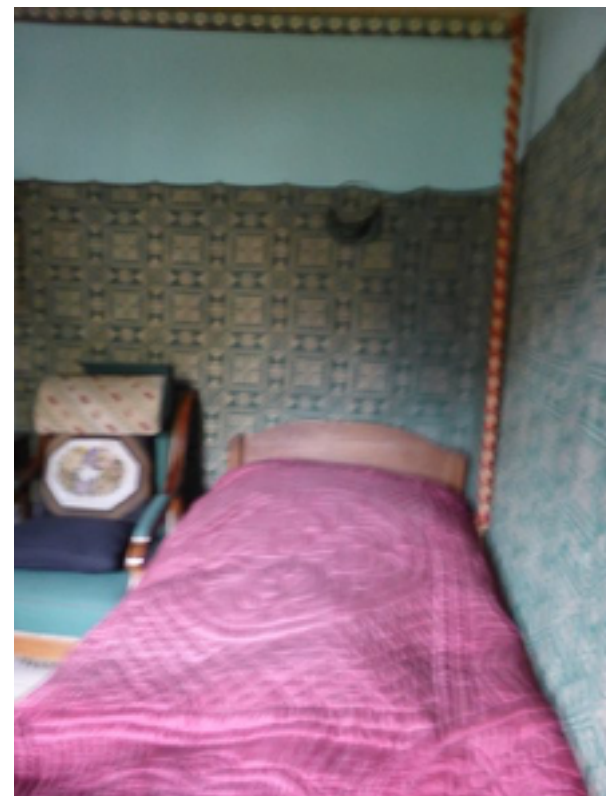
En ondanks de 12€ entree niet correct onderhouden wordt. Het hout aan de buitenkant behoeft hoognodig verf, en binnen ook op veel plaatsen.

De tuin is zo mogelijk nog mooier dan 25 jaar geleden. Zijn pergola opkamertje met tuintrap staat op invallen.

Ik had vorige keer niet gezien dat hij in het dienstbodenkamertje gestorven was naast zijn werkkamer waar hij ook een stoel had staan en een tapijt tegen de muur had laten nagelen tegen de kou. In die stoel is hij gestorven op 22 maart 1832, rond de middag in het bijzijn van zijn schoondochter Ottilie. Hij heeft hier vijftig jaar gewoond. Zijn zonnescherm hangt nog boven het bed. Hij had blijkbaar last van te fel zonlicht.

Na 18 jaar 'wilde Ehe' trouwde hij met Christiane Vulpius uit een verarmd milieu.

Ik was me zeer bewust dat Goethe zo'n uitzonderlijk geniale mens geweest is, maar ik had me nooit verdiept in zijn

uitzonderlijk lust en libido, tot op zeer hoge leeftijd. https://de.m.wikipedia.org/wiki/Christiane_von_Goethe

Zijn laatste beminde was de 17 jarige Ulrike von Levetzow die hij op zijn 73 ste een vergeefs huwelijksverzoek deed via haar vader na zijn Marienbad ontmoetingen! Zij zou haar leven lang ongehuwd blijven. Ze overleed in 1899 op haar 95 ste in haar Boheems kasteel Trzibnitz . Alleen en van geen man gestoord.

https://de.m.wikipedia.org/wiki/Ulrike_von_Levetzow

*Verlaßt mich hier, getreue Weggenossen!
Laßt mich allein am Fels, in Moor und Moos;*

<http://www.zeno.org/Literatur/M/Goethe,+Johann+Wolfgang/Gedichte/Gedichte+%28Ausgabe+letzter+Hand.+1827%29/Lyrisches/Trilogie+der+Leidenschaft/Elegie>

Het was niet onaangenaam op een bankje aan een vies plakkend wit tafeltje onder een tranende lindeboom in Goethes tuin dit alles en nog veel meer te overdenken.

<http://gutenberg.spiegel.de/autor/johann-wolfgang-von-goethe-205>

Zijn echtgenote Christiane Vulpius schreef hem in 1793 immers over hun tuin:

'Wenn Du nur wiederkömmst, wenn noch schöne Tage sind das wir noch mannigmal im Gärten am Hause schlampampsen können, da freue ich mich darauf.'

Het heeft iets van het vers van Nazim Hikmet, Cenaze Merasimim uit 1963

***"Ons keukenraam zal me nakijken
Ons terras met het wasgoed zal me nawuiven.
Jullie weten niet hoe gelukkig ik was in deze tuin.
Vrienden, ik wens jullie een lang leven toe..."***

Ik kijk uit naar de lectuur van de vertaling van Safranski's Goethe biografie.

Goethes Biographien haben häufig auf die Einzigartigkeit und enge Verwobenheit von Goethes Leben und Werk aufmerksam gemacht. Im Untertitel seiner Biographie – Kunstwerk des Lebens – hat Rüdiger Safranski dies auf des Punkt gebracht. Georg Simmel zentrierte seine Goethe-Monographie von 1913 auf die exemplarische geistige Existenz Goethes mit der Verkörperung einer unverwechselbaren Individualität. Der George-Schüler Friedrich Gundolf widmete seine Monographie von 1916 der „Darstellung von Goethes gesamter Gestalt, der größten Einheit worin deutscher Geist sich verkörpert“, und in der „Leben und Werk“ nur als verschiedene „Attribute einer und derselben Substanz“ erscheinen. Das Wort vom „Olympier“ kam schon zu Goethes Lebzeiten auf. Weniger blumenreich spricht der Psychoanalytiker Kurt R. Eissler in seiner umfangreichen Goethe-Studie von einem „kreativen Genie“ und umreißt seinen unglaublich weiten Gesichts- und Aktivitätskreis: „Da gibt es Liebe und Freundschaft und Haß und Reisen und Feste und Krieg und Nächstenliebe; da gibt es Goethe den Höfling, den Abenteurer, den Wissenschaftler (Physiker, Mineraloge, Botaniker, Meteorologe, Anatom und Biologe), den Lehrer, den Liebhaber, den Ehemann, den Vater, den Verwalter, den Diplomaten, den Direktor der Theater und Museen, den Maler und Zeichner, den Zeremonienmeister, den Philosophen und den Politiker – und ich habe noch nicht einmal den Dichter und Dramatiker erwähnt, den Romancier, den Übersetzer, den Briefeschreiber und Kritiker.

Anna Amalia

De Wlan in hotel Anna Amalia is vreselijk traag. Verder lijkt het hier prima. Het is hier genoemd naar de regentes die mee verantwoordelijk was voor de culturele bloei van de stad.

https://de.m.wikipedia.org/wiki/Anna_Amalia_von_Braunschweig-Wolfenbützel

Laatste spargelslaatje met spargel en Hollandse saus, in een Köstritzer Schwarzbierhaus.was zeer matig met een warrige bediening en typisch Duitse ongezelligheid.

Het is hier 'fête de la musique' waar allerlei groepjes optreden op podia langs de straten. En dus is het in de Weimar straten zeer druk.

<http://fete.weimar.de/index.php?id=114>

KZ Buchenwald

Bij de toeristische dienst hebben ze een achterafhoekje over KZBuchenwald met een oude witbebaarde dwaas en een jongere getormenteerde vijftiger die me een kaartje kon bezorgen van het traject naar het KZ waar nu ook de Russische concentratiekampen waar 27.000 al dan niet vermeende nazi's werden opgesloten waarvan er 7000 stierven in een paar jaar.

Het is zoals in mijn herinnering een serieuze klim met nu vooral veel bomen langs het intussen grotendeels geasfalteerd traject.

Bij ons bezoek met de kinderen 25 jaar geleden stond het hier nog vol met honderden kazernegebouwen waar de Russische soldaten alles uit sloopten om mee te nemen op hun triomftocht naar het moederland: Elektriciteitsdraden, lampenkappen, ijzeren bedden, wasbakken, toiletpotten. Je geloofde je ogen niet. Het roemrijke Rode Leger, arm als job.

Er is nu veel aandacht voor het 10 km treinspoor dat de gevangenen van Buchenwald in drie maanden moesten aanleggen voor de grote gevangen-transporten uit het oosten. Er loopt een actie voor duizend blutbuchen, rode beuken die door mensen aangeplant worden. Langs de Blutstrasse naar het KZBuchenwald.

Bloedbeuk! Nog nooit zo'n toepasselijke naam gehoord. We hadden er in Beerse twee. Een voor de deur en een achteraan in de tuin. Machtig mooie bomen, vooral bij lage zon in de ochtendkoelte en de avondzwoelte.

Vóór de verbreding met het fietspad was de hele Gierleseweg ermee geboord.

Vredesmars

Onderweg rijd ik een raar geklede man tegemoet die op een trom lijkt te slaan. Het is een boeddhistische monnik uit Japan in het wit en geel gekleed met een rituele kap op zijn hoofd die met een stok op een soort tennisracket slaat als trommel tegen de stilte.

Hij heet Rev.G.Nagase, althans in Engeland, want is boeddhistische monnik bij de londonpeacepagoda.

En hij trekt rond met zijn trom voor wereldvrede en tegen kernenergie met een badge over Fukushima, waarover de regering in Japan alles probeert onder de mat te houden.

<https://londonpeacepagoda.wordpress.com> Hij is nu aan een mars bezig van Wenen naar Gotha waar Bertha von Suttner gecremeerd werd en waar ook haar urne bewaard wordt.

https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Bertha_von_Suttner

Bertha was de eerste vrouwelijke Nobelprijswinnares voor de Vrede in 1905. Steeds miskend in haar eigen Oostenrijk, maar nu wel op hun 2€ muntstuk.

Het DDR monument 1945 is aan herstellingswerken onderhevig omdat de afwatering niet goed (meer) was en opwellend zout de betonfunderingen van de pylonen aantast. De trappen zijn ook verzakt door erosief water. Ze zijn er al drie jaar aan bezig. Het gaat nog zeer lang duren.

Het uitzicht over de Thüringen vlakte is mooi zoals in mijn herinnering met ons gezin en zoals ook Jorge Semprun beschreef in 'Zo'n mooie zondag'.

Het informatiecentrum en de museumgebouwen zijn gesloten maar je kan de site bezoeken met een kaart in het Nederlands van het infocentrum.

Ik passer de ongelooflijk Zeitschneise of tijdspad van het kasteel Ettersburg naar het diep vlak naast de kampgebouwen. Het was een landschaparchitectonische frivoliteit uit de tijd van Anna Amalia.

<http://www.buchenwald.de/571/>

Maar nu vond ik dankzij het kaartje eindelijk de eik van Goethe waaronder hij destijds gesprekken met Eckermann, zijn secretaris voerde.

In augustus 1821 stuurde Johann Peter Eckermann zijn poëziedebuut, 'Gedichte', naar de dan tweeënzeventigjarige vorst van de Duitse en Europese letteren, Johann Wolfgang von Goethe. Goethe reageerde niet. Twee jaar later lukte het Eckermann wél het contact met Goethe tot stand te brengen. Daarmee was de kiem gelegd voor een van de mooiste boeken uit de Duitse literatuur: 'Gespräche mit Goethe in den letzten Jahren seines Lebens'. Voor Goethe was bij het ouder worden het gesprek een van de belangrijkste vormen van communicatie geworden. In de gesprekken met vrienden en vereerders voert hij vrijwel dag in dag uit zijn nog altijd boeiende dialoog met de wereld. Eckermann heeft de gesprekken veelal achteraf gecomponeerd. Zelf typeerde hij dit boek aldus: "Wie in het bezit is van Goethes werken, kan de eigenlijke Goethe niét volledig bezitten als hij deze gesprekken niet aan zijn bestand toevoegt." In de 'Gesprekken met Goethe' is Goethe inderdaad compleet aanwezig, met al zijn geleerdheid, ironie, grillen, humeuren, invallen en anekdoten. Het schitterendste boek van Goethe. [...] een literair meesterwerk." - Boudewijn Büch

Het regende intussen behoorlijk. Ik werd door een stel kerels met een auto van de bewaking securitas of zoiets gesommeerd met mijn fiets het terrein te verlaten. Want je mocht er met fietsen niet op! Wat nergens stond aangegeven.

Tussen de contouren van de afgebroken barakken dan maar terug.

Kom ik in de afdaling net aan het begin van de Blutstrasse weer de Japanse monnik tegen, nu met regenzeil en blootshoofds. Hij heeft ook een plastic zak over zijn tennisracket getrokken.

Jorge Semprun

Ik vertel hem het verhaal van Jorge Semprun in KZBuchenwald die in hetzelfde jaar geboren was als mijn vader. Eerste boek de lange reis en de moed gehad om vele jaren later de waarheid die veel complexer was te onthullen in Zo'n mooie zondag.

In Zo'n mooie zondag en in het grootse VPRO tv programma 'Nauwgezet en wanhopig' van Wim Kayzer vertelt hij het verhaal van de sneeuw op de Eik van Goethe in KZBuchenwald.

In 1989 interviewde programmamaker Wim Kayzer voor zijn roemruchte televisiereeks 'Nauwgezet en wanhopig' de Spaanse auteur Jorge Semprún. Twintig jaar oud en gevlucht voor Franco had de overtuigd communistische Semprún zich aan het begin van de Tweede Wereldoorlog aangesloten bij het Franse verzet. Tot hij door de Duitsers werd opgepakt en naar het concentratiekamp Buchenwald werd afgevoerd. Op een winterdag, zo vertelde Semprún, werd hij met een groep medegevangenen onder bewaking teruggevoerd van de fabriek naar de barak. Het had gesneeuwd. Plotseling werd hij getroffen door de aanblik van een besneeuwde boom – een visioen van de eeuwigheid zoals alleen de natuur en de kunst die kunnen bieden. Hij stond stil. Onmiddellijk vloog er een SS'er op hem af, pistool in de aanslag. 'Die boom', zei Semprún onverstoorbaar, 'prachtig vindt u niet?' De bewaker liet zijn wapen zakken en keek naar de boom. 'Even leek het alsof we met elkaar konden praten, alsof we beiden mensen waren.' Maar vervolgens werd Semprún, pistool in de nek, voor Hauptsturmführer Schwartz geleid. 'Die vertelde ik', vervolgt de schrijver, 'dat de boom me aan Goethe herinnerde.' Waarop Schwartz verbaasd vroeg: 'Weet u iets van Goethe?' Voor even telde de gevangene mee. (...) Het was dan ook geen toeval dat Semprún in Buchenwald aan Johann Wolfgang von Goethe moest denken. Niet alleen kende het kamp tot het geallieerde bombardement van 24 augustus 1944 een 'Goethe-eik' (een van de vele in Duitsland), de dichter had ook veelvuldig geschreven over de poëtische kracht van de natuur, bijvoorbeeld in Die Leiden des jungen Werthers (1774). Werthers Weltschmerz wordt nog enkel verzacht door kunst, en als kunstenaar wil hij zich uitsluitend laten leiden door de natuur, die glorieus, goddelijk en subliem te midden van dood en destructie de spiegel van zijn ziel is.

<https://nrcwebwinkel.nl/author-review/review/view/id/1042/>

Het spreekt voor zich dat mijn snelle afdaling naar Weimar langs de Blutstrasse weer met wazig zicht verliep, niet alleen door de regen op mijn vizier.

<http://www.groene.nl/artikel/terug-naar-buchenwald-op-een-mooie-zondag>

Milena Jesenska

Van Jorge Semprun zijn omzeggens al zijn vertaalde boeken mij bijgebleven.

Meest van al nog zijn 'Zo'n Mooie Zondag' waar hij het verhaal over Buchenwald in zijn eerste fel bejubeld verslag 'De grote Reis' herziet en als een der eersten de ware gang van zaken in sommige nazi kampen toelichtte als administratief beheerst door leden van de KPD die reeds het langst gevangen zaten en hun vrienden en partijgenoten, ook Rot-Spaniers, zoals de jonge Jorge aan de handige en makkelijke baantjes hielpen.

Wie daarentegen buiten de belangen van de eigen communistische of aanverwante club viel, zoals de Tsjechische journaliste Milena Jesenska, werd door haar ex-partijgenoten in Ravensbruck aan haar lot overgelaten in handen van de nazi's.

Jorge Semprun werd van 1988 tot 1991 minister van cultuur in de regering van Felipe Gonzales en pleitte vóór de eerste Golfoorlog. Hij zorgde voor de vernieuwing in het Reina Sofia museum in Madrid en het nieuwe museum van Merida. Wanneer hij zich begon te bemoeien met de intussen wijd verbreide corruptie binnen de PSOE diende hij afscheid te nemen van zijn beleidsfunctie.

Nadien schreef hij opnieuw enkele fascinerende romans waarin hij afscheid neemt van zijn communistische periode 'Federico Sanchez groet u' en zich bezint over 'Schrijven of leven' en 'Vaarwel, heldere glans'.

Op 17 december 1999 hield Jorge Semprun in de Pieterskerk te Leiden de achtentwintigste Huizinga-lezing, getiteld '**Fin du siècle, début du millénaire.**'

We waren erbij in de overvolle volle kerk waar de spreker moeizaam en traag de preekstoel besteeg om met een broze stem een boeiende lezing te geven, over wat is geweest en zich aandienen zal in het volgende millennium.

Ik ben nadien naar hem toe gegaan en heb mij door de meute BCBG uit Holland gewrongen en hem aangesproken als 'Camarade'. Hij keerde zich naar mij om en ik vroeg hem mijn exemplaar van 'Zo'n mooie zondag' te signeren.

Hij vroeg me waarom ik dat wou. Ik antwoordde hem dat ik door zijn boek een beter inzicht had gekregen in het werkingsmechanisme van de partijen waar hij en ik lid van waren geweest. Hij glimlachte.

Ik zei hem ook dat wij onze dochter nadien 'Milena' hadden genoemd. Hij gaf mijn exemplaar terug en ik bedankte hem met een handdruk. Hij had een zachte koude hand en leek ontzettend breekbaar oud.

De Nederlandse intellectuele BCBG stuwde hem verder terwijl ik mij daar nog stond te verbazen met mijn gesigneerd exemplaar van zijn boek.

En plots stond hij opnieuw voor mij. Hij nam zijn boek uit mijn handen en schreef boven zijn handtekening: 'A Milena!' gaf het boek terug en gaf me weer een hand.

De omstanders kwamen naar me toe om te vragen wat er aan de hand was, hij draaide zich nog eens om en groette met zijn hand als ik hem nakeek, vanuit de verte.

Jorge Semprun had op die paar passen naar de receptieruimte van de Huizinga lezing begrepen dat hij mijn exemplaar van zijn boek 'Zo'n Mooie Zondag' moest opdragen aan onze dochter, want hij wist waarom wij haar Milena hadden genoemd en hij wist dat in zijn boek de passage staat waarin hij beschrijft hoe hij voor het schilderij 'Meisje met zonnehoed' van Renoir staat in een Praags museum.

Hij vertrad zich daar tijdens het zoveelste partijcongres van de PCE. Het fameuze congres van Praag startte de eindeloze reeks valse beschuldigingen en liquidaties waarvan hij intussen meer dan genoeg had.

Voor Renoirs 'Meisje met zonnehoed' besepte hij dat jaren voordien ook Milena Jesenska, een van de stichters van de Tsjechische Communistische Partij, datzelfde schilderij had bekeken en er nadien zelfs een artikel over had geschreven.

Hij herinnerde zich ook wat er verder met Milena was gebeurd en hoe haar vroegere kameraden haar aan de nazi's hadden overgeleverd. Enkele jaren nadien zou hij uit de partij gezet worden.

<http://www.janvanduppen.be/?p=141>

Ernst Thälmann

De afdaling naar de stad gaat zo snel en wazig dat ik bijna voorbij het grote gedenkteken voor Ernst Thälmann rijd. De oud KPD voorzitter was geboren in 1886 Hamburg en werd vermoord in 1944 in KZBuchenwald. Er staat een indrukwekkende muur met *'Aus euren Opfertod wächst unsere sozialistische Tat'*.

https://de.m.wikipedia.org/wiki/Ernst_Thälmann

De flagstones van het ereplein liggen allemaal los wanneer ik erover heen fiets, sommigen zijn vervangen door dolomiet.

Tussen station en stad wordt nu een ernstig nieuw Bauhaus museum gebouwd.

Tegen herfst 2018 klaar! Het huidige is een wat slappe bedoening tegenover het theater met het duo standbeeld van Schiller en Goethe waar de lichtreclame de opvoering van Mein Kampf aankondigt, en Lotte in Weimar!

Een koppel van mijn leeftijd uit Dortmund langs de Ruhr Radfahrroute spreekt me aan. Waar mijn bagagekar is want ze hadden me gisteren al door de stad zien pleuren. Leuk gesprek met mensen die veel tochtjes doen met auto en dan hun vouwfietsen meenemen.

Hij zit met een heupprobleem en neemt daarom nog een stel krukken mee.

Ze waren enthousiast van het geleide bezoek aan het museum van Bauhaus.

Ze sloten zich aan bij mijn ervaring dat in landen, streken en steden waar veel mensen fietsen een heel andere sfeer heerst dan in fietsarme.

Men is veel vriendelijker, socialer, aanspreekbaar. Ze vinden zelfs dat fietsen een verandering teweegbrengt. Sinds de Ruhrradwegen is de mentaliteit in hun regio ook echt veranderd, niet alleen bij de jongeren.

Bauhaus

Dan naar de Bauhaus Universität waar het Henri Vandevelde gebouw mooi gerestaureerd is. Foto genomen waar onze kindjes destijds op de richel stonden en nu een grote boom groeit. Koffie gedronken in de Bauhaus serre, het uniefcafé, naast de schrijnwerkerij achter glas tussen studenten die in groepjes met een mentor aandoenlijk ingewikkeld proberen te brainstormen over projecten van andere groepen. En nergens WLAN voor bezoekers!

Ten langen leste toch maar naar Haus Am Horn voor het beroemde Bauhaus huis. Maandag is zowat alles gesloten.

https://de.m.wikipedia.org/wiki/Musterhaus_Am_Horn

Mooie bouwproporties, ik kan me voorstellen dat gezien de andere villa's langs deze weg aan de andere kant van het beroemde Ilmpark, dit een behoorlijke schok heeft gegeven in

1922. Maar zoals geweten, ook gesloten op maandag.

Op naar het Goethe-Schiller archief voor een beperkte handschrift en handtekeningen tentoonstelling.

<http://www.klassik-stiftung.de/ausstellungen-und-veranstaltungen/>

Goethe was ook nog eens een behoorlijk toegewijde verzamelaar van handtekeningen en handschriften van beroemde personen!
Zijn onderhoud met Napoleon die beweerde zijn boek Die leiden des jungen Werthers zeer te hebben geapprecieerd bleef hij als een hoogtepunt van zijn bestaan verkondigen!

Er liggen 20 handschriften in glazen kasten met een doek erover tegen lichtbeschadiging.

Van Napoleon heeft hij drie handtekeningen. Een leuk tekeningetje, een partituur met handtekening van Mozart. Een geweldige grappige voor Baron Antonius von Burkana 1696-1766 met een opdracht van de Zuricher filosoof David Lavater 12/4/1757 :
'Initium sapientiae est timor domini'.
Het begin van wijsheid is vrees voor de Here. Opdat hij dit als leidraad zal nemen voor zijn verder leven en reizen.

Het herinnerde mij aan een verbluffende omkering van deze aloude christelijke waarschuwing op de achterste banken van het auditorium Vesalius aan de Leuvense Parijsstraat, alwaar wij in 1971 les kregen met de eerste kandidaturen psychologie en pedagogie.

Het was daar dat de jonge groen, lila en oranje geklede professor sociologie met de al wat langere haren, intussen wijlen, Ivo Nuyens de populariteitswedstrijden won, niet allen bij de porren.

Maar ook daar gaf de oeroude Stinissen zijn psychometrie en psychologische testen. Hét buisvak wegens nogal wat betere wiskunde waar de meeste studenten die voor psychologie kozen wegens hun zoektocht naar een oplossing voor de eigen problemen, de koude angst rond de strot voelden schroeven naarmate de cursus vorderde.

Een leukerd die op die achterste rij de situatie precies kon inschatten, had met een zakmes in de schrijftafel gekerfd: 'Timor Stinissi Initium Sapientiae!'

Generaties laatste bankers, laatkomers en vroeg wegsluiers hadden de groeven daar met bic en potlood verder geëetst.

Geen nood. Ik hoorde bij hen wegens reeds revolutionair van lijf en leden, maar haalde vlot twee keer 18 op het schriftelijk en mondeling.

Voor statistiek had ik als enige en naar verluidt de eerste sinds jaren het 100 vragen multiple choice examen correct afgelegd. 100/100.

De assistenten waren er zelf niet goed van.

Ik was toen nog behoorlijk geboeid door wiskunde en mijn lenige geest nog niet verstramd door de mantra's van het marxisme leninisme en de gedachte Mao Zedong.

Diderot

Er ligt een fantastisch blad van een brief van Diderot aan Tsarina Katharina van Rusland uit 1773
'Over een middel om uit religie voordeel te halen en ze als dienstmeisje te gebruiken. De mohammedanen dansen in hun tempel. Wanneer ik sultan was en het gemeenschapsgevoel van mij onderdanen wil versterken, zou ik de mannen alleen, dan de vrouwen alleen en dan vrouwen en mannen samen in de tempel laten dansen. Zo ook zou ik mijn imams de religieuze dans van de tempel in de huizen en op straat laten verderzetten, zodat de religieuze geest langzaam uit het denken verzwinden en de dans een openlijk en algemeen genoegen worden zal.'

Na een panoramafoto met de afschuwelijke eczematuze plattenbau boven de stad terug naar Hotel Anna Amalia. De WiFi is ook hier traag en lastig. De receptionist weet dat het in zijn buurt beter is. Ik merk daar amper iets van. Bericht gehad dat ik woensdag in Neerpelt kan logeren op de terugweg, want in één trek Düsseldorf-Turnhout haal ik onmogelijk.

Op zoek naar iets fatsoenlijk te eten bij Gretchen in de Seifengasse. Met Garmin gps anderhalve kilometer in het rond gelopen, omdat hij alleen de befietsbare wegen aan geeft. Het werd dus JoHanns naast het hotel. Bijzonder lekkere oerwortelsoep, paars met notenpraline. Machtig lekkere ibericorug traag gegaard met pastinaak, peterseliewortel en rode wortel en een fijne kartoffelpuree. Geschifte crème catalan. En de buiten aangekondigde WiFi werkte niet.

<https://www.flickr.com/photos/59276281@N00/shares/9eqk23>

Eisenach

Dinsdag 23 juni 205 128km

Goed ontbijt slechte WiFi, op naar KZBuchenwald, maar deze keer slechts tot aan Weimar statie. Koud, wind en regen.

En dat nog tot donderdag volgens de weerman hier!

In Eisenach eindigt de regen in een waterig zonnetje wanneer ik door de naargeestige straten en opgebroken pleinen tot het Bach Haus rijd.

Voor mij als leek is het Bachmuseum te Leipzig beter, didactischer. Voor muziekkenners, liefhebbers en jongeren is Eisenach wellicht boeiender. De tentoonstelling bevat de gebruikelijke kopies, instrumenten, tuintje. Enfin

Gardiner is beter.

<http://www.janvanduppen.be/?p=2695>

Maar er zit een drie kwartier instrumentendemonstratie bij in het 8,5€ ticket.
En ik moet het samen beleven met een groep kinderen van 7-8 jaar uit de katholieke school van Göttingen maar ik mag vroeger weg als het mij niet zint zegt de leraar. Hij deed het in spijkerbroek

met streepjeshemd boven de broek en okergele schoenen echter fantastisch met de zeer beleefde en vriendelijke kinderen, waarvan een meisje een broer had die Thomaner is!

Hij zingt in Leipzig in het Thomaskoor!

Zij trots, iedereen een beetje trots op haar en haar broer.

De man presenteerde de instrumenten op een bijzonder mooie en heldere manier. Ik heb de rector - een struise dame van mijn leeftijd met een artistieke bril en stola gefeliciteerd met haar kinderen.

Zij organiseren ieder jaar met twee groepen een reis na Eisenach voor het bezoek aan de Wartburg voor Luther !!! De heilige Elisabeth en altijd het Bach Haus omdat vele kinderen muzikaal geïnteresseerd zijn.

De rabarber schorle is troep, de koffie redelijk.

En verder veel Japanners in beate bewondering. Blijkbaar is Bach ook in Japan heel populair. In Leipzig liepen er ook veel van de ene vertoning naar de andere kerk.

De oude uurwerkmacherei is een verwaarloosd rijhuisje niet van van het centrum aan een drukke kasseiweg. Een gezette Chinese dame runt het appartementje van haar zoon met zitkamer, bureautje, ruime badkamer en donkere leuken, omheen de slaapkamer.

Er is WiFi in de buurt van de router, een grote flatscreen en het is er schoon.

Luthers Weinhaus am Turm

Op de Karlsplatz staat Luther met zijn bijbel prominent te wezen aan naast een gerestaureerde stadstoren waarin het betere restaurant 'Weinhaus' waar ik om 18 uur heb gereserveerd in de hoop op treffelijk dineren voor de laatste avond. Luther wordt hier weer in 2017 groots in de verf gezet. Hij heeft immers in de reusachtige Wartburg zijn beroemde Duitse bijbelvertaling gemaakt. Er is hier ook een Wartburg automuseum, wegens de gelijknamige DDR fabrieken.

Voor het diakonessencentrum staat een interessant ARTSENMONUMENT naast de kerk. Het is een zuil met vergane bas-reliëf waarboven een even geërodeerde Hippocrates maar met een geëtste glasplaat waarin alle artsen 'opfer' herdacht worden van oorlog, terreur en geweld.

DIE DEUTSCHE ÄRTZESCHAFT
GEDENKT ANLÄSSLICH DES 100.
DEUTSCHEN ÄRZTETAGES 1997
IN EISENACH ALLER ÄRZTE DIE IN
AUSÜBUNG IHRES BERÜFES
OPFER VON KRIEG TERROR UND
GEWALT HERRSCHAFT WURDEN.

Mooi toch.

Eisenach blijft een pover en lelijk stadje, zelfs met opgekuiste gevels in

het centrum en groen of parkeerplaatsen op de niet herbouwde percelen. Naargeestig is een correcte omschrijving.

Het Weinhaus Am Turm is dus echt in de toren. Alles stijf in de donkere eik met rood fluweel op de stoelen en banken, in twee verdiepingen. Schrikbarende muurschilderingen van manhaftige krijgstaferelen door de eeuwen heen. Enorme koperen lusters, brandende kaarsen en ondefinieerbare koperen petroleumlampen, nu met elektrische gloed. Alle Duitse clichés op één plaats verzameld. Een enorme schouw met alle attributen van een pokenbatterij tot beddenwarmers. Eskadrons flessen sterke drank. Literse bierpullen in steengoed met tinnen deksel. De chef is een veertiger met piratenband. En heeft op Tripadvisor en zo een ferme reparatie van een vernieuwende keuken. Vier Amerikanen die groenten willen, een Duitser met en één zonder hond, en nog een vergrijsd koppel in sjieke kleren. De amuse is een erg lekkere terrine van heek met wortelcoulis. De Helle Freude daarbij is excellent. Het voorgerecht is een millefeuille - enfin een paar laagjes tonijn en botermelkmozzarella met komkommercoulis, waterkers, lekker fris met een chardonnay sauvignon blanc uit Zuid-Afrika Ashbourne. Heerlijk soepje van Thüringer landskruiden, krokante korstjes en een zachtgekookt eitje. Zelf had ik hier een notenpraline bij gegeven ipv het ei. Gevulde kalfsborst met bospaddestoelen en gourgetten- aardappelpuree lasagne. Een ferme Toscaanse rode wijn, Morellino de Scansano. Limettentaart met Thüringer aardbeien, vanillecreme. Prima diner, maar alleen. 't Wordt tijd dat ik thuis ben

Eisenach - Düsseldorf - Neerpelt

24 juni 2015 128 km

Redelijk geslapen, in een koude miezerige regen op naar het Bahnhof voor de trein naar Düsseldorf die vliegveld Frankfurt aandoet. De wagonnummers zijn gekeerd. De 6, met de fietsruimte is de laatste. Plots mededelingen over de trein naar Düsseldorf op spoor 5 die binnenkomt. Ik al meteen naar de laatste wagon maar dat is 24 en hotspot en bij het openen van de deur 1ste klasse.

De conductrice staat te kelen dat ik niet mag instappen wegen ICE en de mijne 10 minuten later komt.

Effectief op dezelfde plaats 10 minuten later IC naar Düsseldorf met fietsruimte achter de bestuurscabine.

Ophangen gaat niet wegens mijn bepakkingsrek op het voorwiel. Dan maar met bagagekar vastgezet met mijn slotkabel.

En verder lezen in het schitterende boek van Alexander Munninghoff De Stamhouder.

Onderweg een station Baunarstal- Gunterhausen.

De trein rijdt al een hele tijd erg traag. De mededeling volgt dat we 12 minuten vertraging zullen hebben door een 'privatzug' leider voor ons!

Van Kassel in ieder station berichten over verspätung en problemen voor de overstappers met treinen die al weg waren. Eens in Hessen en dus het westen van vroeger zien de huizen er veel beter uit, de wegen en stations ook. Zelfs Paderborn en Soest waar het ABL destijds Duitsland bezet hield, is helemaal opgefleurd. Met dubbelverdieping parkeergarage en nieuwe ipv vervallen fabrieken.

Thé Lau is dood.

Blauw - Thé Lau

<https://www.youtube.com/watch?v=PgyzPYDJolY>

Ik heb vannacht gedronken en gezien
hoe geen vrouw ooit krijgt wat ze verdient
het zien duurt een seconde,
de gedachte blijft voor altijd
ik heb vannacht gedronken en gezien

Ik heb vannacht gekeken en beleefd
hoe geen vrouw ooit terugkrijgt
wat ze geeft er is geen macht ter wereld
die niet vroeg of laat opzij trapt
ik heb zojuist gekeken en beleefd

Ik heb zojuist gedronken en gezien
hoe jij van mij nooit krijgt wat je verdient
als weer één die altijd vooruit
en daarom nooit opzij kijkt
ik heb zojuist gekeken en gezien

Blauw, blauw, blauw keer ik terug naar jou

Het zien duurt een seconde,
de gedachte blijft voor altijd
hier kom ik aan, hier ben ik lief,
ik geef mezelf aan jou.

Onderweg passeerde ik de uitgestrekte aspergevelden in de Ruhr, Nederlands en Vlaams Limburg. De bedden zijn doorgesloten, de plastic afgetrokken, tussen de bedden geploegd. De kersen beginnen te rijpen.

Het onthaal in Neerpelt is heerlijk met asperges en fijne wijnen en dito gezelschap!

Neerpelt - Geel - Gierle - Turnhout

25 juni 2015 68 km

In een prachtig zonnetje langs kanalen en schaduwbomen over Geel en Gierle naar Turnhout, langs oude vrienden en mijn oude moeder.

Heelhuids thuis zonder ongevallen.

Ook geen evidentie voor dik 2000 km fietsen langs Duitse wegen naar Oostland en terug.

Miro lijkt enthousiast voor een selfie.

